

Ale nebyl otočený, nedívá se na ni, poprvé.

Sedí ve stejném křesle, před stejnou televizí, ale není otočený, aby se díval, jak schází dolů. Je tma a obývací pokoj je ponořen do namodralého světla vycházejícího z velké televizní obrazovky. Zvuk je ztlumený, občas rozeznává hlas novinářky, zdá se jí zvláštní, vidí nemocnici Pitié-Salpêtrière v Paříži, léčící mimo jiné i pacienty s Alzheimerem a dalšími degenerativními nemocemi postihujícími paměť, lidi, kteří prostě zapomněli, kdo jsou; jako tahle žena?

Melodie zpráv, hlasy zpívající písně s neznámou logikou, kladoucí čárky tam, kde by je člověk nečekal a otázky, které neexistují.

Popochází blíž k němu. Hlas mluví dál, říká Madam X přišla do Pitié teprve před pár dny z Itálie, kde strávila více než rok mlčením v jakémsi pečovatelském centru, než začala zase mluvit. Zničehonic. Francouzsky? Sandrine dochází ke křeslu, vtom k ní obrací tvář zalitou potem. V pokoji je teplo, přestože nechali okenice během horkého dne zavřené, teď by bylo potřeba je otevřít a vpustit dovnitř trochu čerstvého nočního vzduchu. Zeptá se ho, jestli chce, aby je otevřela, on je tu doma, navzdory hrnku s jejím jménem v kuchyňské lince a bačkorám za dveřmi si stále netroufá říkat „u nás“, „u mě“. On však otevírá ústa, a tak zmlkne. Říká: To je ona. To je ona.

Hlas má slabý, bezvýrazný. Občas, když s ní nesouhlasí, mluví odměřeně a ona nemá ráda tenhle jeho strohý tón, který ji děsí. Jenže teď je to něco jiného.

Kdo? Kdo ona? ptá se Sandrine.

Na obrazovce vidí tvář ženy. Má hnědé vlasy, přísné ostré rysy. Kouří, opírá se o kamenný sloup na nádvoří lemovaném stromy, místo vypadá impozantně, starobyle. Má dlouhý štíhlý krk, na ramena a klíční kosti jí dopadá stín. Pěkná kulata prsa; když zvedá

ruku s cigaretou k ústům, je vidět její štíhlé předloktí a půvabnou paži.

Žena na obrazovce je vše, co Sandrine není; co však již zná. Žena na obrazovce je na fotce ve žlutém rámečku stojícím na příborníku.

Sandrine vrhne pohled ztroskotance na rámeček, pak zpět na obrazovku, pak znova, ještě jednou, poslední šance, třeba to není opravdu ona, to není možné, je mrtvá, zmizela, rozpustila se, je prázdným místem v posteli, je nepřítomnou matkou.

Kdo? ptá se znovu Sandrine, jako by předstírání, že nerozumí, mohlo všechno změnit, smazat, zrušit, jakoby jí předstírání, že neví, o co jde, mohlo ještě pomoci teď, když se potápí, když už je příliš pozdě; kdy už vidí, jak je opět sama, sama v malém bytě, kde čekala na život, kde se pomalu a odevzdaně smiřovala s nepřítomností; nepřítomností svého muže.

Nebo ještě něco horšího než sama, ona však neví co. Ale ano, ví. Zapuzena, poslána pryč. Vyhodí Sandrine, protože ta druhá žije. A jestli žije, vrátí se. A jestli se vrátí, on j pustí k vodě, ji, Sandrine. Existuje jen jediné místo a ona o něj právě přišla. Zbaví se jí, ošklivé tlusté krávy.

Jí.

Ani si netroufl vyslovit její jméno.

Sandrine také ne.

Jenže na obrazovce a ve žlutém rámečku je stejná žena s černýma očima polykajícími světlo, chlapcova matka, ta, která tu byla předtím, ta, která tu byla dřív.

První. První žena.